

NOTITIE

Ruimte voor Advies

Betreft
Tussentijdse rapportage vleermuisonderzoek en advisering
voorzieningen.

Adres: Andringastrjitte 27
8495 JZ Aldeboarn

Contact: tel 0566-632073
06-40559568
web www.ruimtevooradvies.nl
mail bleijerveld@ruimtevooradvies.nl

Datum
16-10-2015 1^e concept

KvK 09135673
Bank NL 41 RABO 03970.98.693

Behandeld door
Dhr. Marc Bleijerveld

Ter attentie van
Dhr. H. ten Have

1. Inleiding

Stichting Luttenberg Woont heeft het voornemen om Maria-oord ingrijpend te verbouwen. Sommige ingrepen zijn schadelijk voor de streng beschermde vleermuizen. Met name na-isoleren van de spouwmuren kan leiden tot verlies van verblijfplaatsen en sterfte. In dit kader is in het najaar van 2015 een vleermuisonderzoek gestart. Tot op heden is alleen het najaarsonderzoek uitgevoerd, dat gericht is op paar- en winterverblijven. Het verplichte voorjaarsonderzoek naar kraamkolonies in de periode 15 mei - 15 juli is nog niet gedaan. Dit gebeurt in het voorjaar van 2016. In deze notitie zijn de resultaten weergegeven van het najaarsonderzoek. Verder is met het oog op de continuïteit van de bestemmingsplanprocedure een vervolgsceario geschetst wanneer tijdens het voorjaarsonderzoek verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen. Het scenario is gericht op het behouden van eventuele verblijfplaatsen zonder wijziging van de planning.

2. Onderzoekopzet

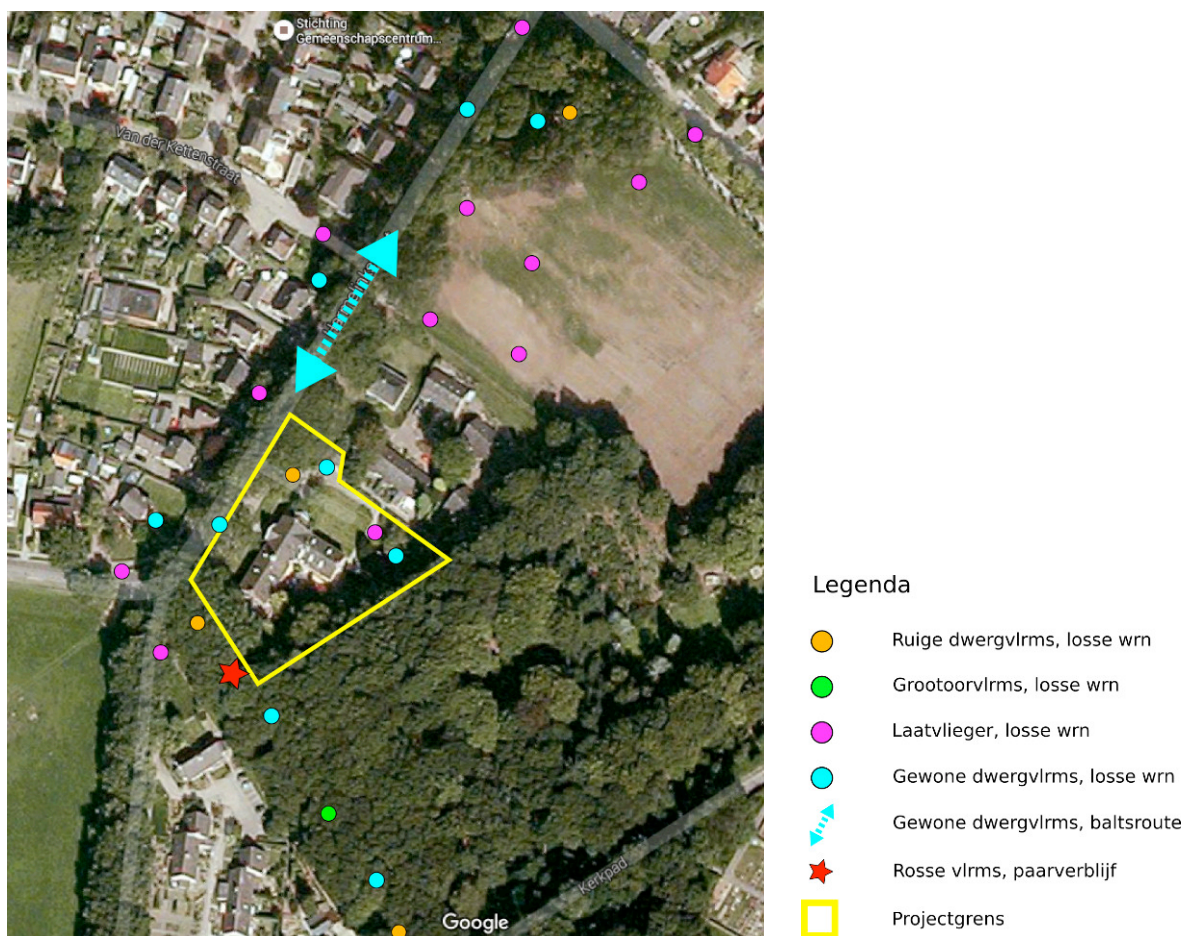
Het terrein is tweemaal bezocht tussen in september 2015. In onderstaande tabel zijn de details van de bezoeken weergegeven.

Datum	Aandachtspunt	periode	tijden	Temp.	Wind	weertype
01-09-2015	Paarverblijven vleermuizen	Avond	23:00- 01:00	14°C	2 Bft	Half bewolkt, droog
13-09-2015	Paarverblijven vleermuizen	Avond	21:00- 23:00	18°C	2 Bft	Half bewolkt, droog

Het terrein is vanaf minimaal één uur na zonsondergang bezocht gedurende twee uur. Dit in verband met de balts die later op de avond begint. Tijdens het eerste bezoek is het terrein laat op de avond bezocht met het oog op nachtelijk zwermen als indicatie voor belangrijke winterverblijven. Naast Maria-oord is ook de omgeving bezocht om een vollediger beeld van de functies in de buurt te krijgen. De onderzoeken zijn uitgevoerd door de heer M. Bleijerveld. Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van twee *bat detectors*, namelijk een Petterson D240x en een Elekon Batlogger M. Het laatste apparaat maakt van alle geluidswaarnemingen een hoogwaardige opname voor een geluidsanalyse met het programma Batscope.

3. Resultaten najaarsonderzoek vleermuizen

In het gebied zijn zes soorten vleermuizen waargenomen, te weten Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Rosse vleermuis en Grootoorvleermuis. De meeste waarnemingen hadden betrekking op Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger. De andere soorten zijn veel minder gehoord. De meeste waarnemingen zijn op 13 september gedaan. Dit bezoek is wat vroeger op de avond gebracht. Over het algemeen treedt later op de avond dispersie van lokale populaties op richting gunstige foerageergebieden in het buitengebied. Tijdens het eerste late bezoek zijn dan ook veel minder waarnemingen gedaan. Tijdens het tweede bezoek was Laatvlieger opvallend veel in de gehele omgeving aanwezig, met name in het open gebied ten noorden van het plangebied. Vermoedelijk fungeert dit gebied als eerste schakel in een reeks foerageergebieden voor lokale populaties. Daarnaast zijn in het gehele gebied regelmatig waarnemingen gedaan van Gewone dwergvleermuis. Langs de laanbomen van Harmelinkstraat ten noorden van het plangebied bevond zich een baltsroute van een Gewone dwergvleermuis. Het dier was heel af en toe in de omgeving van Maria-oord te horen, maar de kern van de activiteit lag noordelijker. De baltsroute was op beide bezoekdata aanwezig. In een boom langs het bospad ten zuiden van Maria-oord bevond zich een paarverblijf van een Rosse vleermuis op basis van het langdurige baltsen vanuit deze boom. Het individu was op beide bezoekdata in dezelfde boom actief. Op het terrein en in het gebouw van Maria-oord zijn geen baltsende dieren waargenomen of andere aanwijzingen gevonden die aanleiding geven om paarverblijven te vermoeden. In de late uren van de bezoeken is geen nachtelijk zwermen vastgesteld.

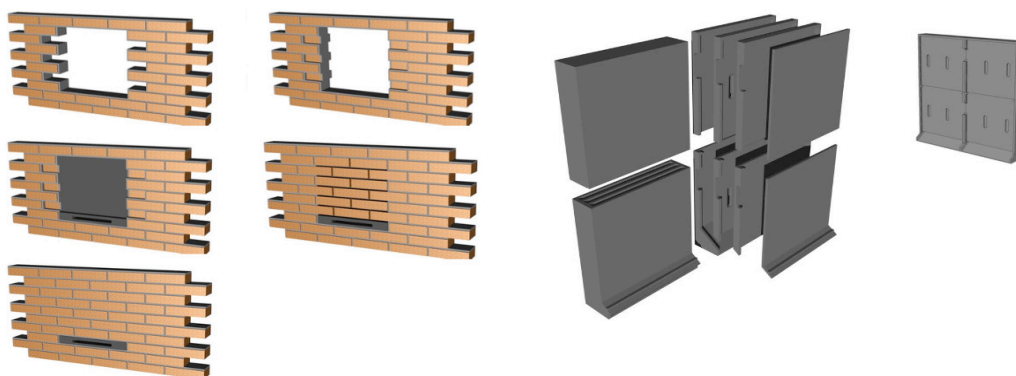
Figuur 1. Plangebied (gele contouren) met belangrijkste resultaten van het onderzoek naar vaste rust- en verblijfsplaatsen.

4. Conclusies

Tijdens het onderzoek zijn geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van paar- of belangrijke winterverblijven van vleermuizen. Dit betekent dat bij de renovatie met deze functies geen rekening gehouden hoeft te worden.

5. Aanbevelingen

Vanaf 15 mei 2016 wordt het vleermuisonderzoek vervolgd om de aanwezigheid van kraamkolonies uit te sluiten. Het is dan mogelijk dat er in het gebouw een verblijfplaats wordt aangetroffen. Kraamkolonies zijn vaak groter en moeilijker te compenseren dan kleine zomerverblijven of paarverblijven. De meest voorkomende soorten in gebouwen zijn Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger en de gebruikelijke locaties van kraamkolonies zijn de spouw of de ruimte onder het dak. Door het na-isoleren van de spouw zal deze locatie ongeschikt worden. Het vervangen van de kap hoeft niet te betekenen dat deze locatie verloren gaat als verblijfplaats, maar wel moet dan aandacht worden besteed aan de toegankelijkheid. Bij constatering van een kraamkolonie of klein zomerverblijf geldt in alle gevallen dat de verblijfplaats goed te compenseren is op dezelfde locatie. Compenserende maatregelen kunnen in de oudbouw worden getroffen, maar er bestaat ook de mogelijkheid om de compensatie in de nieuwbouw toe te passen. In het ergste geval bevindt zich in het gebouw een grote kraamkolonie van bijvoorbeeld 150 gewone dwergvleermuizen of tientallen Laatvliegers. Recent is door ondermeer de Zoogdierverseniging voor dergelijke verblijfplaatsen een innovatieve voorziening ontwikkeld die ingebouwd kan worden in de muur. De meerlaagse, keramische kast van circa vijftig bij vijftig centimeter is modulair toepasbaar en gemaakt om een stabiele binnenklimaat te verkrijgen wat temperatuur en luchtvochtigheid betreft. De kast bezit bovendien een grote warmtecapaciteit, zodat hij ook geschikt kan zijn als winterverblijf.

W
a
t
Figuur 2. Tichelaar keramische vleermuiskast met rechts de verschillende onderdelen en links de inbouwmethode.

Voor de planning hoeft een aanwezige kolonie vleermuizen en de noodzaak tot het treffen van maatregelen niet voor vertraging te zorgen. De huidige planning gaat er vanuit dat in de bestemmingsplanprocedure in mei 2016 is afgerond, waarna eerst met de nieuwbouw wordt begonnen. Het rooveren van de oudbouw gebeurt in een later stadium. De kraamtijd loopt af in juli waarna de kolonies opbreken. Na half juli mogen nog aanwezige vleermuizen worden geweerd. De start van de renovatie ligt in ieder geval na juli. Aangezien in het najaar geen functie voor vleermuizen zijn vastgesteld, kan na half juli de uitvoer starten of compenserende maatregelen worden genomen. Formeel¹ moet voor het vernietigen van verblijfplaatsen een ontheffing worden aangevraagd, begeleid van een mitigatie- en compensatieplan. Hier gaat enige maanden overheen. Ook hiervoor is in de huidige planning voldoende tijd.

¹ Vermoedelijk veranderen de Flora- en faunawet en de procedures in maart 2016.